

Dr. Adrian Andrei RUSU

Cercetător Științific I

Date personale

Data și locul nașterii: 8.11.1951, Mediaș (jud. Sibiu)

Domiciliul: B-dul Eroilor nr. 32, ap. 13, 400129 Cluj-Napoca

Telefon: 0744 330364

Fax: 0264 594470

E-mail: arusu@yahoo.com

Studii

- 1969-1974 Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
- 1987 Doctor în istorie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, conducător științific Acad. Ștefan Pascu

Domeniul de specialitate: arheologie și istorie medievală

Experiența științifică și profesională

Evoluția profesională

- 1974 – 1987 Bibliotecar principal la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca
- 1987 – 1990 cercetător științific la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca

- din 1990 – prezent - cercetător științific principal la Institutul de Arheologie și Istoria Artei al Academiei Române.

Activitate didactică

1990-1994 Cadru didactic universitar asociat la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (cursuri de Istoria Bizanțului, la Facultatea de Teologie Ortodoxă istorie generală între 1976-1989, speciale „Istoria culturii materiale și arheologie medievală”, „Istoria fortificațiilor medievale”, la Cluj-Napoca, între anii 1990-2007; istorie medievală generală, la Universitatea „1 Decembrie” Alba Iulia, 1992-1993).

Limbi străine: franceză, engleză, maghiară, germană

Funcții și responsabilități

- Membru al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice (1998-2000)
- Membru al Comisiei Naționale de Arheologie (1993, 1998-2000)
- Președinte al Asociației Arheologilor Medieviști din România (din 1998-în prezent)
- Membru al Comitetului Permanent al Asociației Internaționale „Castrum Bene” (cercetarea cetăților din Europa Central-estică) (1992, președinte din 2005)
- Membru al Comitetului Român ICOMOS (1999).

Membru în colegii de redacție

Mediaevalia Transilvanica, Arheologia Medievală

Distincții și premii

- Premiul Academiei Române în 1985
- Premiul „Radu Popa”, al Ministerului Culturii și Cultelor, pe anul 2003 (șantierul și descoperirile de la Frumușeni, jud. Arad).

Referințe

*** *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*, Casa cărții de știință, Cluj-Napoca 2000, p.283/204

*** Dan Fornade, *Persobnalități clujene (1800-2007)*, Casa cărții de știință, Cluj-Napoca 2007, 537/538

BIBLIOGRAFIE

Cărți

- *Activitatea științifică a Universității din Cluj-Napoca. 1974-1978. Bibliografie selectivă.* Cluj-Napoca, 1979, Fasc. istorie, 121 p. (coautor și redactor).
- *Bibliografia istorică a României.* Vol. V. 1974-1979. București, Ed. Acad., 1980, 454 p. (colaborator).
- *Ghidul studentului în istorie.* Cluj-Napoca, B.C.U.-Univ., 1980, 241 p. (coautor).
- *Anuarul Institutului de istorie națională. Anuarul Institutului de istorie și arheologie din Cluj-Napoca (1921-1981). Indice bibliografic.* Cluj-Napoca, B.C.U., 1984, 124 p. (coautor).
- *Bibliografia istorică a României.* Vol. VI. 1979-1984. București, Ed. Acad., 1985, 532 p. (coautor) (Premiul Academiei Române).
- *Activitatea științifică a corpului didactic și a cercetătorilor Universității din Cluj-Napoca. 1979-1986. Istorie.* Cluj-Napoca, B.C.U.-Univ., 1988, 177 p. (coautor).
- *Izvoare privind evul mediu românesc. Țara Hațegului în secolul al XV-lea.* Vol. I (1402-1473). Cluj-Napoca, Ed. "Dacia", 1989, 327 p. (coautor cu I. A. Pop și I. Drăgan).
- *Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania.* Vol. XIII (1366-1370). București, Ed. Acad., 1994, 933 p. (coautor).
- *Bibliografia fortificațiilor medievale și premoderne din Transilvania și Banat. Bibliographie der Befestigungen aus Siebenbürgen und aus dem Banat während des Mittelalters und der Frühneuzeit.* Reșița, Ed. Banatica, 1996, 160 p.
- *Ctitori și biserici din Țara Hațegului până la 1700.* Satu Mare, Ed. Muz. Sătmărean, 1996, 402 p.
- Axente Banciu, *Valul amintirilor.* Ediție, prefață, note și glosar de Stelian Mândruț și Adrian Andrei Rusu. Cluj-Napoca, PUC, 1998, 265 p.
- *Gotic și Renaștere la Vințu de Jos. Gotik und Renaissance im Unter-Winz.* Cluj-Napoca-Satu Mare, 1998, 142 p.
- *Ioan de Hunedoara și Românii din vremea lui.* Cluj-Napoca, PUC, 1999, 367 p.
- *Cetăți medievale din județul Arad.* Arad, Editura Muzeului, 1999, 127 p. + XVI pl. (coautor cu G. Pascu Hurezan).
- *Biserici medievale din județul Arad.* Arad, Editura Muzeului, 2000, 217 + 8 pl. (coautor cu G. Pascu Hurezan)
- *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș.* Cluj-Napoca, PUC, 2000, 286 p. (coautor și coordonator)
- *Cetatea Oradea. Monografie arheologică. I. Zona palatului episcopal.* Oradea, Ed. Muzeului Țării Crișurilor, 2002, 367 p. (sub redacția, autor principal).
- *Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV).* Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2005, 653 p. + CD ilustrație.
- *Mozaicurile medievale de la Bizere. Die mittelalterliche Mozaiken von Bizere. The Medieval Mozaics from Bizere.* Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2006, 54 p.
- *Secolul al XIII-lea pe meleagurile locuite de către români.* Editor Adrian Andrei Rusu. Cluj-Napoca, 2006, 277 p.

Studii și articole

- *Cetăți (castre) regale din Transilvania în secolele XI-XIII*, în: *Buletin științific studentesc. Istorie...*, București, 1975, p. 21-30.
- *Reprezentări de pluguri pe fresca monumentului medieval de la Streisîngeorgiu (jud. Hunedoara)*, în: *Rev. Ist.*, 29, nr. 7, 1976, p. 1059-1065.
- *Manuscrisul nr. 2 din colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj-Napoca și contextul său istoriografic*, în: *Biblioteca și învățămîntul*, Cluj-Napoca, III, 1977, p. 153-162.
- *„Cavalerii traci” descoperiți la Sălașu de Sus, județul Hunedoara*, în: *SCIVA*, 29, nr. 4, 1978, p. 573-578. (în colab. cu V. Eskenasy).
- *Considerații istorice asupra cetăților medievale timpurii din județul Sălaj*, în: *ActaMP*, II, 1978, p. 89-103.
- *Botár Imre și colecția sa de antichități*, în: *ActaMP*, III, 1979, p. 387-409. (în colab. cu R. Ardevan).
- *Castelani din Transilvania în secolele XIII-XIV*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXII, 1979, p. 71-98.
- *Cercetări arheologice de la cetatea cnezială de la Mălăiești, jud. Hunedoara. Cîteva rezultate și perspective ale campaniei din 1978*, în: *Sargetia*, XIV, 1979, p. 667-674 (în colab. cu V. Eskenasy).
- *Donația de cărți Iulian Marțian. Contribuții la biografia intelectuală a unui istoric autodidact*, în: *Biblioteca și învățămîntul*, Cluj-Napoca, IV, 1979, p. 215-221.
- *L'étude des châteaux en Transylvanie: la castellologie roumaine à l'époque du romantisme*, în: *Rev. Roum. Hist.*, XVIII, nr. 1, 1979, p. 155-163.
- *Manuscrite pe teme arheologice din Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca*, în: *Biblioteca universitară - laborator de muncă intelectuală*, București, 1979, p. 279-285.
- *Cercetări arheologice la cetatea de la Mălăiești (jud. Hunedoara)*, în: *Mat. Cercet. Arheol.*, XIV, 1980, p. 530-536 (în colab. cu V. Eskenasy).
- *Cetățile medievale timpurii din zona orașului Cluj, în lumina unui document inedit*, în: *Studia Univ. Babeș-Bolyai. Historia*, XXV, fasc. 1, 1980, p. 8-13.
- *Donjoane din Transilvania*, în: *ActaMN*, XVII, 1980, p. 177-197.
- *Geneza domeniilor cetăților din Transilvania (sec. XI-XIV)*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXIII, 1980, p. 57-76.
- *Începuturile cetății feudale de la Bologna*, în: *ActaMP*, IV, 1980, p. 403-420.
- *Cahlele cu cavaler în turnir din cetatea cnezială de la Mălăiești (jud. Hunedoara)*, în: *Sargetia*, XV, 1981, p. 111-117 (în colab. cu V. Eskenasy).
- *Castelani din comitatul Hunedoara în secolul al XV-lea*, în: *Studia Univ. Babeș-Bolyai. Historia*, XXVI, fasc. 1, 1981, p. 12-25.
- *Documente inedite privitoare la comitatul Hunedoara în secolul al XV-lea*, în: *Sargetia*, XV, 1981, p. 87-101.
- *Documentele medievale ale familiei Wesselényi (I)*, în: *ActaMP*, V, 1981, p. 311-346.
- *Cetatea Mălăiești și cnezatul Sălașului (sec. XIV-XVII)*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXV, 1982, p. 53-92 (în colab. cu V. Eskenasy).

- *Preoți români ortodocși din districtul Hațegului în secolul al XV-lea*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXII, nr. 10-12, 1982, p. 644-653.
- *Cetatea Hațegului. Monografie istorică și arheologică*, în: *Sargetia*, XVI-XVII, 1982-1983, p. 333-359.
- *O carte și o cronică manuscrisă de secol XVI în colecțiile B.C.U. Cluj-Napoca*, în: *Biblioteca și învățămîntul*, VII, 1983, p. 34-40.
- *O familie voievodală românească din districtul cetății Chioar în secolul al XVI-lea*, în: *ActaMP*, VII, 1983, p. 207-212.
- *Răscoala din anul 1514 în părțile sălăjene*, în: *ActaMP*, VII, 1983, p. 199-205.
- *Un formular al cancelariei regale, din epoca lui Iancu de Hunedoara, pentru nobilii români din Transilvania*, în: *ActaMN*, XX, 1983, p. 155-171.
- *Diplomatică latină, istorie hațegană și spirit critic*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXVI, 1983-1984, p. 535-538.
- *Catalogul corespondenței din B.C.U. Cluj-Napoca*, în: *Biblioteca și învățămîntul*, VIII, 1984, p. 445-451.
- *Cnezi români din Transilvania în epoca lui Iancu de Hunedoara - Cîndeștii din Rîu de Mori*, în: *Rev. Ist.*, 37, nr. 6, 1984, p. 556-568.
- *Familia nobiliară românească Arca din Țara Hațegului (sfîrșitul sec. XV - începutul sec. XVI)*, în: *ActaMN*, XXI, 1984, p. 212-225 (în colab. cu I. A. Pop).
- *Dovezi pentru continuitatea adunărilor românești din Țara Hațegului după mijlocul secolului al XV-lea*, în: *Sargetia*, XVIII-XIX, 1984-1985, p. 169-180.
- *Aspecte din istoria protopopiatului Hațeg la sfîrșitul secolului XVII*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXV, nr. 3-4, 1985, p. 225-229 (sub pseudonimul Andrei Medieșanu).
- *Biserici medievale românești de odinioară din Țara Hațegului*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXV, nr. 7-8, 1985, p. 496-501 (sub pseudonimul Andrei Medieșanu).
- *Datarea ferecăturii evangheliarului lui Lațcu Cînde de la Mănăstirea Neamț*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol.* "A.D. Xenopol", XXII/2, 1985, p. 743-746.
- *Impactul personalității în societatea românească a Hațegului din secolul al XV-lea: Iancu de Hunedoara*, în: *ActaMN*, XXII-XXIII, 1985-1986, p. 251-259.
- *Mănăstirea Cerna*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXVII, 1985-1986, p. 323-347.
- *Două cărți sălăjene în anul 1470 (reper la circulația cărții românești din Transilvania)*, în: *ActaMP*, X, 1986, p. 499-503.
- *Mănăstirea Cerna*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXVI, nr. 4, 1986, p. 34-44.
- *Moștenirea materială a antichității în districtul Hațegului (epoca prerenascentistă și a Renașterii timpurii)*, în: *SCIVA*, 37, nr. 3, 1986, p. 249-255.
- *O restituire: tabloul votiv al Mănăstirii Prislop*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXVI, nr. 2, 1986, p. 77-80 (sub pseudonimul Andrei Medieșanu).
- *O sursă maghiară despre lupta de la Baia (1467)*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol.* "A.D. Xenopol" Iași, XXIII/2, 1986, p. 713-716.
- *Pomelnicul mural al bisericii „Sfîntul Nicolae” din Hunedoara*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXVI, nr. 6, 1986, p. 42-50.
- *Miscellanea Hatzegiana (Informații și reinterpretări privitoare la istoria Țării Hațegului în evul mediu) (I)*, în: *Sargetia*, XX, 1986-1987, p. 178-198.

- *Documente inedite din prima jumătate a secolului al XIV-lea*, în: *Ziridava*, XV-XVI, 1987, p. 395-399.
- *Giovanni di Hunedoara e Cristoforo Garatone*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. "A.D. Xenopol"*, XXIV/2, 1987, p. 17-27; versiune românească în vol.: *Românii în istoria universală*. Iași, Vol. 2/1, p.
- *Ctitoria Sărăcineștilor din Sălașu de Sus (jud. Hunedoara)*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXVIII, 1987-1988, p. 157-176 (în colab. cu M. Porumb și M. Sabău-Tătar).
- *Miscellanea Hatzegiana. Informații și reinterprețări privitoare la istoria Țării Hațegului în evul mediu (II)*, în: *ActaMN*, XXIV-XXV, 1987-1988, p. 261-276.
- *Mănăstirea Prislopului și Mitropolia Ardealului (sfârșitul sec. al XVI-lea - încep. sec. al XVII-lea)*, în: *Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic*. Alba Iulia, 12, 1988, p. 36-40.
- *Raporturi ale curții principelui Sigismund Báthory cu ierarhia românilor din Transilvania la începutul ultimului deceniu al secolului al XVI-lea*, în: *ActaMP*, XII, 1988, p. 311-315.
- *Tezaurul de frescă medievală românească de la Răchitova*, în: *Arta*, XXXV, nr. 7, 1988, p. 27.
- *Viața religioasă a Hațegului în secolele XV-XVI*, în: *Mitropolia Banatului*, XXXVII, nr. 5, 1988, p. 36-42.
- *Biserica medievală românească de sub cetatea Colți. Observații privind funcția și evoluția monumentului*, în: *Rev. Muz. Mon. Ist. Artă*, XX, nr. 2, 1989, p. 22-29.
- *Biserica Pârveștilor din comuna Baru (jud. Hunedoara)*, în *Mitropolia Banatului*, XXXIX, nr. 2, 1989, p. 35-41.
- *Istoria și implicațiile unei ctitorii românești necunoscute: Răchitova Mușineștilor*, în *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, XXIX, 1989, p. 83-101.
- *Mănăstirea Sfintei Troițe din Feleac*, în *Îndrumător misionar și patriotic*, Cluj-Napoca, 12, 1989, p. 151-153.
- *Archäologische Ausgrabungen in Siebenbürgischen mittelalterlichen Burgen (1955-1989). Bibliographie*, în *Castrum Bene*, 2, 1990, p. 387-393.
- *Biserica românească de la Ribița (județul Hunedoara)*, în *Rev. Monum. Ist.*, LX, nr. 1, 1990, p. 3-9.
- *Die Burgen des Hatzeger Distrikts im 15. Jahrhundert*, în *Castrum Bene*, 2, 1990, p. 258-267.
- *Înflorire și răscruce în arhitectura Transilvaniei din vremea regelui Matia Corvin*, în *Rev. Monum. Ist.*, LIX, nr. 1, 1990, p. 62-65.
- *Întregiri și interprețări privitoare la itinerariile lui Iancu de Hunedoara*, în *Anuar. Inst. Ist. "A.D. Xenopol" Iași*, XXVII, 1990, p. 171-185.
- *Ștefan Moldovan - istoricul*, în vol. *Cultură și societate în epoca modernă*. Cluj-Napoca, Ed. „Dacia”, 1990, p. 243-253.
- *Bisericile românești din districtul Hațeg pînă la 1700*, în *Ars Tr.*, I, 1991, p. 129-142.
- *Un manuscris a lui Ștefan Moldovan privitor la Țara Hațegului la mijlocul secolului al XIX (II)*, în *Sargetia*, XXI-XXIV, 1988-1991, p. 253-282.
- *Vechea biserică din Nălați (jud. Hunedoara)*, în *Ephem. Nap.*, I, 1991, p. 127-145.

- *Biserica medievală de la Galați (jud. Hunedoara)*, în: *Ephem. Nap.*, II, 1992, p. 237-248.
- *Mănăstirea Vaca*, în *Ars Tr.*, II, 1992, p. 145-168. (în colab. cu I. Lazăr și G. Petrov).
- *Cercetări arheologice în cetatea Oradea. Sinteza preliminară a anilor 1991-1993*, în *Crisia*, XXIII, 1993, p. 59-84.
- *Cetatea medievală de la Florești (jud. Cluj) (Cercetări arheologice din anii 1990-1991)*, în *Ephem. Nap.*, III, 1993, p. 281-298.
- *Despre începuturile Mănăstiri Prislop*, în *Studia Univ. Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, XXXVIII, 1-2, 1993, p. 97-104.
- *Mănăstirea franciscană din Hațeg*, în: *Ars Tr.*, III, 1993, p. 137-144.
- *Un proces de moștenire din anul 1429, pentru stăpîniri la Grădiște (Sarmizegetusa) și implicațiile lui în Hunedoara și Zarand*, în *Ziridava*, XVIII, 1993, p. 91-99.
- *Cetatea Alba Iulia în secolele XI-XV. Cercetări vechi și noi*, în *Ephem. Nap.*, IV, 1994, p. 331-351.
- *A hátszegi kerület középkori templomai 1700-ig*, în vol. *Gerő László nyolcvanötödik születés-napjára. Tanulmányok*, Budapest, 1994, p. 335-347.
- *Preocupări genealogice la mica nobilime românească din Transilvania (secolele XV-XVIII)*, în: *Arhiva Genealogică*, I (VI), Iași, nr. 1-2, 1994, p. 49-53.
- *Trei biserici de lemn de la Vad (jud. Hunedoara)*, în: *Ars.Tr.*, IV, 1994, p. 145-155.
- *Sticlăria medievală din Transilvania. Repere generale și documente arheologice*, în: *Ephem. Nap.*, V, 1995, p. 301-330.
- *Tezaurul de ducați din 1540 de la Vințu de Jos (jud. Alba)*, în: *Buletinul Societății Numismatice Române*, LXXXVI-LXXXVII, nr. 140-141, (1992-1993), 1996, p. 161-166.
- *Cahle din Transilvania (I)*, în: *Ziridava*, XIX-XX, 1996, p. 143-162.
- *Arheologia, cronologia și interpretarea istorică a unor cetăți medievale timpurii din Transilvania de est. Note critice.*, în: *Crisia*, XXIV, 1994 (1996), p. 43-54.
- *Pons Augusti nel Medioevo*, în vol. *Omaggio a Dinu Adameșteanu*, Cluj-Napoca, Clusium, 1996, p. 104-105.
- *Aspects de la Réforme parmi les nobles du Hațeg aux XVI-eme et XVII-eme*, în: *Colloquia*, I, nr. 2, 1994 (1996), p. 61-64.
- *Catarama medievală în formă de stea*, în: *Ephem. Nap.*, VI, 1996, p. 267-276.
- *Cahle din Transilvania (II)*, în: *Arheologia Medievală*, I, 1996, p. 125-154.
- *Die Frage der vom Deutschen Orden im Südosten Siebenbürgen errichteten Burgen*, în: *Castrum Bene*. 5. Gdansk, 1996, p. 165-172.
- *Les Premières fortifications médiévales d'Oradea. Observations préliminaires à la suite des fouilles archéologiques*, în vol.: *900 Years from Saint Ladislav Death. Proceedings of the International Historical Conference*. Oradea, Pelikan Publishing House, 1996, p. 12-17.
- *Nobilimea românească și biserica în secolul al XV-lea (exemplul hațegan)*, în vol.: *Nobilimea românească din Transilvania*. Satu Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 1997, p. 131-151.

- *Bisericile românești din Transilvania și Ungaria în secolul al XV-lea*, în: *Mediaevalia Transilvanica*. Satu Mare, I, nr. 1-2, 1997, p. 11-28.
- *A Glimpse into the Inner Life of a Transylvanian Monastery. The Dominican Monastery of Vințu de Jos (Alba County)*, în vol.: *Church and Society in Central and Eastern Europe*. Edited by Maria Crăiun & Ovidiu Ghitta. Cluj-Napoca, European Studies Foundation Publishing House, 1998, p. 13-21.
- *Arheologia cetăților medievale din Transilvania*, în: *Arheologia Medievală*, II, 1998, p. 5-19.
- *Un ansamblu de monumente medievale dispărute la Vințu de Jos (jud. Alba): Mănăstirea dominicană și castelul Martinuzzi (Rezultate preliminare ale cercetărilor arheologice)*, în: *Revista Monumentelor Istorice*, LXVII, nr. 1-2, 1998, p. 36-48.
- *Monumentele și arheologia medievală*, în vol.: *Concepte și tehnici de restaurare*. Sesiunea de comunicări științifice Bistrița 8-10 octombrie 1998. București, 1998, p. 95-100.
- *Începuturile familiei Hunedoreștilor*, în: *Mediaevalia Transilvanica*, II, nr. 2, 1998, p. 211-238.
- *Mănăstirea Peri (Hrușevo, Ucraina) (Elemente preliminare noi privitoare la istoria și arheologia ei)*, în vol.: *Relații româno-ucrainiene. Istorie și contemporaneitate*. Satu Mare, 1999, p. 169-173.
- *Capela din cetatea Rîșnovului (jud. Brașov). Reinterpretarea unui monument arheologic*, în vol.: *Arhitectura religioasă medievală din Transilvania*. Satu Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 1999, p. 60-75.
- *Les citadelles médiévales et pré-modernes de la Transylvanie et de ses environnements*, în: *Transylvanian Review*, VIII, No. 4, 1999, p. 3-18.
- *Incultura și segregarea – factori ai deprecierei patrimoniului construit în Transilvania*, în vol.: *Built heritage and society. Patrimoniul construit și societatea*. Tușnad, 2000, p. 87-89.
- *Arad és Temes megye középkori örödményei*, în vol.: *A középkori Dél-Alföld és Szer. Szerkesztette Kollár T., Szeged, 2000, p. 558-584.*
- *Cahle din secolele XV-XVIII descoperite la Zlatna, jud. Alba*, în: *Arheologia Medievală*, III, 2000, p. 228-242 (în colab. cu Daniela Marcu).
- *Locuirea târzie din interiorul cetății Râșnovului*, în vol.: *Concepte și tehnici de restaurare. Focșani, 26-29 mai 1999*. București, 2000, p. 77-94.
- *Țigle și olane la monumentele istorice (cu privire specială asupra monumentelor religioase din Transilvania și vecinătățile ei)*, în *Arhitectura religioasă medievală din Transilvania*. II. Satu Mare, 2002, p. 21-40.
- *Potirul de la Vințu de Jos (incursiune în decorul și utilitatea vaselor ceramice de lux medievale)*, în: *Arheologia Medievală*, IV, 2003, p. 205-213.
- *Despre cuțitele de luptă din Transilvania medievală*, în vol.: *Studii de istorie medievală și premodernă. Omagiu profesorului Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române*. Cluj-Napoca, 2003, p. 75-96. Versiunea în lb. engleză: *On the medieval Battle Knives from Transylvania*, în: *Medium Aevum Quotidianum*, Krems, 51, 2005, p. 7-25.
- *Die Burgen von Turnu Severin im 13.-14. Jh.*, în: *Budapest Régiségei*, XXXVII, 2003, p. 63-77.

- *Capele și cetăți în Transilvania și vecinătățile ei în secolele XIII-XIV*, în vol.: *Arhitectura religioasă medievală din Transilvania*. III. Satu Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 2004, p. 99-125.
- *Terminologia privitoare la fortificațiile medievale ale Transilvaniei în secolele XIII-XIV*, în vol.: *In honorem Gernot Nussbächer*. Vol. îngrijit de D. Năzare, Ruxandra Năzare și B. I. Popovici. Brașov, Ed. Foton, 2004, p. 119-132.
- *Geografia și evoluția picturii medievale românești din județul Hunedoara. Câteva răspunsuri domnului Sorin Ullea*, în: *Studia Univ. Historia* 3, XLVIII-XLIX, 2003-2004, [2005], p. 109-116.
- *Cahle din Transilvania. III. Trei motive decorative medievale*, în: *ActaMN*, 39-40/II, [2005], p. 107-114 + III pl.
- *Prelucrarea osului prelucrarea osului și cornului în Transilvania medievală (început de abordare tematică)*, în: *Arh. Med.*, 5, 2005, p. 113-158 (în colab. cu Fl. Mărginean).
- *Burgen und Felsen im mittelalterlichen Siebenbürgen*, în: *Castrum Bene*, Praha, 9, 2006, p. 369-376.
- *Paläste in dem Burgen Siebenbürgens im 13. und 14. Jahrhundert*, în: *Archäologie Österreichs Speziels*, 2, 2006 (*Castrum Bene*, 8, 2006), p. 107-116.
- *Românii din Regatul Ungariei și cetățile medievale (Privire specială asupra secolelor XIII-XIV)*, în: *Mediaevalia Transilvanica*, VII-VIII, 2003-2004 (2005), p. 85-106.
- *Ștefan cel Mare și Transilvania. Un inventar critic, date nevalorificate și interpretări noi*, în *Analele Putnei*, I, nr. 2, 2005, p. 91-122.
- *Câteva preliminarii dintr-o cercetare a cetăților secolului al XIII-lea*, în vol.: *Secolul al XIII-lea pe meleagurile locuite de către români*. Editor Adrian Andrei Rusu. Cluj-Napoca, 2006, p. 119-142.
- *De la cetate la oraș: cazul Clujului medieval*, în vol. *Orașe și orășeni. Városok és városlakók*. Coordonatori Ionuț Costea, Carmen Florea, Pál Judit, Rűsz-Fogarasi Enikő. Cluj-Napoca, 2006, p. 315-332.
- *„Casa Mezertius” de la Alba Iulia (arhitectură, unele piese arheologice, identificare și context istoric)*, în *Arheologia Medievală*, 6, 2007 (sub tipar) (în colab. cu Viorica Rusu-Bolindeț).

Recenzii

- *Aluta*. Studii și comunicări. Muzeul Sfîntu Gheorghe. 8-9, 1976-1977, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 23, 1979, p. 470-472.
- *Archaeologia historica*. Brno, 1, 1976, 299 p; 2, 1977, 334 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 20, II, 1979, p. 472-473.
- Radu Popa, Monica Mărgineanu-Cârstoiu. *Mărturii de civilizație medievală românească. O casă a domniei și o sobă monumentală de la Suceava din vremea lui Ștefan cel Mare*. București, Editura Academiei R.S.R., 1979, 163 p. + 3 tab. (Institutul de arheologie. Biblioteca de arheologie XXXVI), în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 23, 1980, p. 573-574.
- Gheorghe I. Cantacuzino. *Cetăți medievale din Țara Românească. Secolele XIII-XVI*. București, Editura științifică și enciclopedică, 1981, 216 p + 6 tab., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 25, 1982, p. 359-361.

- Teodor Octavian Gheorgiu, *Arhitectura medievală de apărare din România*. București, Ed. Tehnică, 1985, 350 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 27, 1985-1986, p. 527-530.
- Nicolae Constantinescu, *Curtea de Argeș (1200-1400). Asupra începuturilor Țării Românești*. București, Ed. Acad., 1984, 170 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 27, 1985-1986, p. 530-531.
- Sergiu Iosipescu, *Balica, Dobrotiță, Ioancu*. București, Ed. militară, 1985, 192 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 27, 1985-1986, p. 531-532.
- Ștefan Pascu, *Voievodatul Transilvaniei*. Vol. III. Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1986, 674 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 27, 1985-1986, p. 532-534.
- Mircea Păcurariu, *Istoria mănăstirii Prislop*, Arad, 1986, 190 p.+ 12 tab., în: *Anuar. Inst. Ist. „A. D. Xenopol” Iași*, 24/1, 1987, p. 527-528.
- Mircea Petrescu-Dîmbovița, Dan Gh. Teodor, *Sisteme de fortificații medievale timpurii la est de Carpați. Așezarea de la Fundu Herții (jud. Botoșani)*. Iași, Editura „Junimea”, 1987, 148 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Cluj-Napoca*, 28, 1987-1988, p. 665-666.
- *Aspecte ale civilizației românești în secolele XIII-XVII*. Culegere de studii. Redactor coordonator Emil Ioan Emandi. Suceava, 1986, 120/-128/p. (Muzeul județean Suceava. Supliment IV), în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 28, 1987-1988, p. 666-667.
- *Repertoriul picturilor murale medievale din România (sec. XIV-1450)*. Partea 1. Coordonator Vasile Drăguț. București, Editura Academiei, 1985, 312 p. (Pagini de veche artă românească, V/1), în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 28, 1987-1988, p. 667-669.
- Günter P. Fehring, *Einführung in die Archäologie des Mittelalters*. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1987, 254 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 28, 1987-1988, p. 703-704.
- *Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke*. II. kötet. 4. füzet. 1290-1301. Szentpétery Imre kéziratának felhasználásával szerkesztette Borsa Iván. Budapest, Akad.Kiadó, 1987, 336 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 28, 1987-1988, p. 709-710.
- *Ozorai Pipo emlékezete*. Szerkesztette Vadas Ferenc, Szekszárd, 1987, 107 p. (Múzeumi füzetek), în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 28, 1987-1988, p. 710-711.
- Gheorghe Anghel, *Fortificații medievale de piatră din secolele XIII-XVI*. Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1986, 208 p. + 16 p., în: *Anuar. Inst. Ist. „A.D. Xenopol” Iași*, 25/1, 1988, p. 563-564.
- Radu Popa, *La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului*. București, Ed. științifică și enciclopedică, 1988, 324 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 29, 1988-1989, p. 629-633.
- *Noul Testament*. Tipărit pentru prima dată în limba română la 1648 de către Simion Ștefan, mitropolitul Transilvaniei. Reeditat după 340 de ani din inițiativa și purtarea de grijă a prea sfințitului Emilian, episcop al Alba Iuliei. Alba Iulia, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, 1988, 907 p., în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. Cluj-Napoca*, 29, 1988-1989, p. 634-635.
- *Váradí kötöredékek*. Budapest A MTA Művészettörténeti Kutató Csoportjának kiadványa., 1989, 348 p., în: *ArsTr.*, 1, 1991, p. 157.

- *Castrum Bene. Varák a 13. században. Burgen im 13. Jahrhundert. A magyar várépítés fénykora. Die Blütezeit des ungarischen Burgenbaus* (I), 1989. Gyöngyös, 1990, 316 p., în: *Ephem. Nap.*, 2, 1992, p. 257-258.
- *Castelloologia boemica*. 1. Praga, 1989, 380+8 tab., în: *Ephem. Nap.*, 2, 1992, p. 258-259.
- Titus L. Roşu, *Oradea - cetatea Bihor străveche vatră voievodală - din epoca de piatră la sfârşitul secolului al XIV-lea*. Oradea, Colecţia "Cartea de aur", 1992, 302 p., în: *Ephem. Nap.*, 3, 1993, p. 312-313.
- *Boldog Várad*. Szerkesztette Balint István János. Budapest, Héttorony Könyvkiadó, 1992, 856 p., în: *Crisia*, 23, 1993, p. 366-369; În I. magh. în *Aetas*, 3, 1993, p. 241-243.
- Paul Niedermaier, *Der mittelalterliche Städtebau in Siebenbürgen, im Banat und im Kreischgebiet*. Teil I. *Die Entwicklung vom Anbeginn bis 1241*. Gundelsheim, Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde Heidelberg, 1996, 324 p., în: *Mediaevalia Transilvanica*. Satu Mare, 1, nr. 1-2, 1997, p. 158-159.
- Engel Pál, *Magyarország világi archontológia. 1301-1457*. I-II. História. MTA Történettudományi Intézete. Budapest, 1996, 565 + 266 p., în: *Mediaevalia Transilvanica*. Satu Mare, 1, nr. 1-2, 1997, p. 159-160.
- Engel Pál, *A temesvári és moldovai szandzsák törökkori települései (1554-1579)*. Szeged, 1996, 187 p + 1 h., în: *Mediaevalia Transilvanica*. Satu Mare, 1, nr. 1-2, 1997, p. 161.
- Dumitru Ţeicu, Gheorghe Lazarovici, *Gornea. Din arheologia unui sat medieval din Clisura Dunării*. Reşiţa, Ed. Banatica, 1996, 153 p. + 32 pl., în: *Arheologia Medievală*, 2, 1998, p. 240.
- Alexandru Artimon, Ioan Mitrea, *Bacău. Reşedinţă voievodală*. Bacău, Ministerul Culturii, 1996, 100 p. + 51 pl., în: *Arheologia Medievală*, 2, 1998, p. 243-244.
- Gheorghe Postică, Nicolae Constantinescu, *Căpriană. Repere istorico-arheologice*. Chişinău, Ştiinţa, 1996, 111 p., în: *Arheologia Medievală*, 2, 1998, p. 244-245.
- Ioan Haţegan, *Filippo Scolari. Un condotier italian pe meleaguri dunărene*. Editura Mirton, Timişoara, 1997, 214 p., în: *Mediaevalia Transilvanica*, 2, nr. 1, 1998, p. 171-172.
- Kristó Gyula, *A székelyek eredetéről*. Szeged, 1996, 169 p., în: *Mediaevalia Transilvanica*, 2, nr. 1, 1998, p. 175-177.
- H. Fabini, *Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen*. III. Hermanstadt-Heidelberg, Monumenta Verlag și Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e. V., 1998-1999, XXXIII+870 (I) + VIII+392 (II) p., în: *Mediaevalia Transilvanica*, 3, nr. 1-2, 1999, p. 157-159.
- A. Lukács, *Ţara Făgăraşului în evul mediu (secolele XIII-XVI)*. Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1999, 219 p + 4 pl. în: *Mediaevalia Transilvanica*, 3, nr. 1-2, 1999, p. 159-162.
- Ioan Marin Mălinaş, *La umbra Sarmizegetusei romane. Basilica din Densuş. Reflexii istorice și liturgice inspirate de o carte tipărită la Viena în 1775*. Viena-Oradea, Ed. "Mihai Eminescu", 1997, 195 p. în: *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”*. *Theologia greco-catholica*, 44, nr. 1, 1999, p. 129-131.
- Dumitru Ţeicu, *Banatul montan în evul mediu*. Timişoara, Editura Banatica, 1998, 565 p., în: *Arheologia Medievală*, 3, 2000, p. 299-300.

- Zeno-Karl Pinter, *Spada și sabia medievală în Transilvania și Banat (secolele IX-XIV)*. Reșița, Editura Banatica, 1999, 273 p., în: *Arheologia Medievală*, 3, 2000, p. 301.
- Gheorghe Mănușu-Adameșteanu, *Istoria Dobrogei în perioada 969-1204. Contribuții arheologice și numismatice*. București, Ed. MAD Linotype, 2001, 500 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 231.
- Cristian Moiescu, *Arhitectura românească veche. I*. București, Ed. Meridiane, 2001, 253 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 231-233.
- Petre Munteanu Beșliu, *Biserici dispărute, biserici regăsite*. Sibiu, Ed. Univ. „Lucian Blaga”, 2001, 143 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 238-239.
- Benkő Elek, *Erdély középkori harangjai és bronz keresztelőkői*. Budapest-Kolozsvár, Teleki László Alapítvány-Polis Könyvkiadó, 2002, 560 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 239-240.
- Luminița Dumitriu, *Der mittelalterliche Schmuck des unteren Donaugebietes im 11.-15. Jahrhundert*. București, Muz. Național de Istorie a României, 2001, 185 p. + 11 Abb. + 112 Taf., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 243.
- Georgeta Roșu, Ion Blăjan, *Cahle*. București, Muzeul Țăranului Român, 2001, 263 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 243-245.
- Stela Cheptea, *Un oraș medieval Hârlău*. Iași, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, 2000, 291 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 245.
- Petre Munteanu Beșliu, *Primăria veche din Sibiu. Das Alte Rathaus in Hermannstadt*. Constanța-Sibiu, Ed. Tennis Club Sen, [f. a.], 158 p., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 246-247.
- Zeno Karl Pinter, *Roșcani. Biserica monument istoric*. Deva, Ed. EMIA, 2001, 88 p., 51 fig., XV pl., în: *Arheologia Medievală*, 4, 2002, p. 247.
- Ana-Maria Velter, *Transilvania în secolele V-XII. Interpretări istorico-politice și economice pe baza descoperirilor monetare din bazinul carpatic, secolele V-XII*. București, Pleiada, 2002, 489 p + 7 pl., în: *Mediaevalia Transilvanica*, 5-6, 2001-2002, nr. 1-2, p. 223-229.
- Paul Niedermaier, *Städtebau im Mittelalter. Siebenbürgen, Banat und Kreischgebiet (1242-1347)*. Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2002, 296 p., în: *Mediaevalia Transilvanica*, 5-6, 2001-2002, nr. 1-2, p. 229-233.
- *Acta Terrae Septemcastrensis*. Sibiu, Universitatea „Lucian Blaga”. Institutul pentru Cercetarea și Valorificarea Patrimoniului Cultural Transilvănean în Context European. I. 2002, 224 p., în: *Mediaevalia Transilvanica*, 5-6, 2001-2002, nr. 1-2, p. 236-237.
- Petre Munteanu Beșliu, *Biserici dispărute, biserici regăsite*. Sibiu, Ed. Univ. „Lucian Blaga”, 2001, 143 p., în *Arh. Med.*, 4, 2002, p. 238-239.
- *In memoriam Radu Popa. Temeiuri ale civilizației românești în context european*. Coordonatori Daniela Marcu-Istrate, Angel Istrate, Corneliu Gaiu. Cluj-Napoca, Accent, 2003, 507 p., în *Arh. Med.*, 5, 2005, p. 205-209.
- *Prinos lui Petre Diaconu la 80 de ani*. Volum îngrijit de Ionel Căndea, Valeriu Sârbu, Marian Neagu. Muzeul Brăilei, Ed. Istros, Muz. Dunării de Jos Călărași. Brăila, 2004, 800 p., în *Arh. Med.*, 5, 2005, p. 209.
- Anatol Gorodenko, *Ceramica locală de la Orheiul Vechi în secolele XIV-XVI*. Brăila, Muzeul Brăilei, Ed. Istros, 2000, 133 p. + 3 h. + 12 tab. + 133 fig., în *Arh. Med.*, 5, 2005, p. 214-215.

- Gheorghe Baltag, *Sighișoara înainte de Sighișoara. Elemente de demografie și habitat în bazinul mijlociu al Târnavei Mari din preistorie până în sec. al XII-lea d. Hr. cu privire specială asupra zonei Sighișoara*. București, 2000, 298 p., în *Arh. Med.*, 5, 2005, p. 218-219.
- Alexandru Artimon, *Orașul medieval Trotuș în secolele XIV-XVII. Geneză și evoluție*. Bacău, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național. Bacău, Ed. Corgal Press, 2003, 372 p. + 1 pl., în *Arh. Med.*, 5, 2005, p. 219-220.
- *Feleacul medieval ca tentativă de afirmare prin doping* (Alexandru Simon, *Feleacul (1367-1587)*. Cluj-Napoca, PUC, 2004, 386 p.), în *Studia Univ. „Babeș-Bolyai”*. *Historia*, 50, nr. 2, 2005 [2006], p. 242-246.
- Panait I. Panait, Daniel Flaut, *Arheologie medievală română*. Constanța, Ovidius University Press, 2004, 390 p., în ...
- Mircea D. Matei, Lucian N. Chițescu, *Cetatea de pământ de la Bârlad. Monografie arheologică*. Târgoviște, 2002, 176 p. + 48 tab. + 4 tab., în *Arheologia Moldovei*, 2006, p.

Rapoarte, necrologuri, ediții

- Gh. I. Brătianu. *Câteva observații generale asupra istoriei românești a veacului de mijloc*, în: *Anuar. Inst. Ist. Arheol. „A. D. Xenopol”*, 25 nr. 1, 1988, p. 453-467 (în colab. cu S. Mândruț).
- *Activitatea Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca - secția de arheologie (aprilie 1990 -iunie 1991)*, în: *Ephem. Nap.*, I, 1991, p. 201-202.
- *Activitatea Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca. Secția Arheologie (iulie 1991-mai 1992)*, în: *Ephem. Nap.*, II, 1991, p. 261-262.
- *Activitatea Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca. Secția de Arheologie (mai 1992 -martie 1993)*, în: *Ephem. Nap.*, III, 1993, p. 323-324.
- *Radu Popa (1933-1993)*, în: *Ephem. Nap.*, III, 1993, p. 339-343.
- *A Castrum Bene társaság állandó bizottságának nagyváradi találkozója*, în: *Műemlékvédelem*, XXXVIII, nr. 2, 1994, p. 137-139.
- *Pledoarie pentru arheologia medievală*, în: *Arheologia Medievală*, I, 1996, p. 5-8.
- *Constituirea Asociației Arheologilor Medievaliști din România*, în: *Arheologia Medievală*, I, 1996, p. 195.
- *Simpozionul științific „Ceramica medievală din România” (Cluj-Napoca, 9-10 noiembrie 1995)*, în: *Arheologia Medievală*, I, 1996, p. 198-199
- *Arheologia medievală la a XXX-a Sesiune Națională de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice. Campania 1995 (Brăila, 2-5 mai 1995)*, în: *Arheologia Medievală*, I, 1996, p. 200-202.
- *Adunarea generală și sesiunea științifică anuală a AAMR*, în: *Arheologia Medievală*, II, 1998, p. 225.
- *Engel Pál (1938-2001). In memoriam*, în: *Mediaevalia Transilvanica*, V-VI, 2001-2002, nr. 1-2, p. 5-6.
- *Engel Pál (1938-2001)*, în: *Mediaevalia Transilvanica*, VII-VIII, 2003-2004 (2005), p. 5-7.